

Modelfotos

Samtaletime med børn med særlige behov

... Lone de Wroom og Dorthe Holm

Det at støtte børn i deres udvikling kan gøres på mange måder, den her beskrevne model "samtaletimer" kan anvendes som én blandt mange metoder. Samtaletimerne kan anvendes både i skolen, fritidsordninger, døgninstitutioner m.m.

Anvendelse af bevilgede støttetimer skal planlægges nøje ud fra det enkelte barns behov. Det har vist sig, at det er en god idé at anvende en halv til en hel time om ugen eller

hver fjortende dag til at samtale med barnet. Samtalen skal varetages af den samme voksne hver gang. Ofte vil det være en god idé, at det er barnets klasselærer, der varetager samtaletimerne, idet vedkommende har kendt barnet og dets forældre længe og samtidig har det overordnede ansvar for klassen og det enkelte barns trivsel.

Støttepersonen har en mere afgrænset opgave/funktion i forhold til at hjælpe det enkelte barn. Det er derfor vigtigt i hver enkelt situation at tage stilling til, hvilken person der bedst varetager opgaven.

Timerne struktureres på følgende måde

- skal foregå i det samme lokale hver gang og på et fastlagt tidspunkt
- der købes en lille bog, hvori der skrives en fast dagsorden, som er gældende hver gang
- ofte drikkes saft eller spises et stykke frugt

Emnerne kan være

Planlægning af aftaler, kommende udflugter, gruppearbejde, temauger, kontakten til kammerater, og hvad der ellers er relevant for det enkelte barn. Til sidst skal der være et punkt

om sjove, gode oplevelser siden sidste gang.

Det er vigtigt at skabe en kontinuerlig, genkendelig struktur. Hvis det ikke er muligt at mødes hver uge så hellere hver anden uge frem for aflysninger.

Det er vigtigt, at der skabes en god stemning, en blanding af hygge med saft og frugt el.lign. Samtidig skal der også være vægt på, at det er en betydningsfuld stund for både barnet og den voksne. Dette gøres bl.a. med de faste punkter på dagsordenen, som begge parter kan have indflydelse på. Dette understreges også ved indkøbet af bogen, hvor der føres små referater fra samtalen. Den efterfølgende gang starter derfor med, at man vender tilbage til emnerne fra gangen før. Det kan være en god idé at læse referatet fra sidste samtale op.

Formålet med dette arrangement er at kunne arbejde kontinuerligt med barnets udvikling med fokus på både resurser og vanskeligheder. Der skal tages udgangspunkt i nutiden men perspektiveres ved, at der også tales om fortiden og fremtiden, idet dette skaber en sammenhæng for både barnet og den voksne.

Der skal skabes en følelsesmæssigt neutral situation, hvilket er vigtigt, idet man derved bedre kan planlægge strategier, der senere skal anvendes, når barnet måske er stresset, mister overblik eller føler sig uretfærdigt behandlet.

Alt efter hvilket fag, opgaver, aktiviteter, udflugter eller relationer/ven-skaber osv. det drejer sig om, skal den voksne på konkret vis være den, der starter samtalen. Hvis der stilles for åbne spørgsmål, svarer barnet blot "ved ikke", og så er den samtale slut. Det kræver derfor, at den voksne er bekendt med vigtigheden af at stille konkrete spørgsmål, måske give flere valgmuligheder og tage ansvar for, hvilket fokus der skal være i dagens samtale.

Oftentimes er der ikke støtte i alle fag, når barnet er inkluderet i folkeskolen, og der kan derfor opstå et særligt behov for, at den voksne, som underviser i et fag, hvor der ikke er støtte, får mulighed for at lave aftaler med barnet. Dette kan selvfølgelig ske i det daglige på klassen, men det sker, at der er behov for at hæve situationen op på et andet og mere

overordnet niveau. Her kan den voksne bede om at måtte deltage i en del af samtalestunden og forelægge sine problemstillinger med ønske om hjælp til det, der er vanskeligt. Målet er at få lavet nogle gode aftaler for netop det fag eller den aktivitet, denne voksne repræsenterer.

I samtalestunden kan der arbejdes med at udvikle barnets kompetencer fx i forhold til opståede uoverensstemmelser med et andet barn. Samtalen kan have betydning for den måde, børnene efterfølgende henvender sig til hinanden på. Der skal måske gives en konkret sætning, som kan siges, når de vanskelige situationer opstår, eller mindes om, at det er ok at henvende sig til en voksen om hjælp.

Samtalestunden kan også dreje sig om planlægning af kommende temaer. Her kan det være vigtigt at samtale om, hvad temaet er, hvilke

konkrete områder barnet kan deltage i, på hvilken måde og i hvilke lokaler, med hvem og hvor længe, og hvis der opstår problemer, hvad er så strategien. Det er ofte vigtige detaljer, som vi andre anser for selvfølgelig, men som for barnet med vanskeligheder er nødvendige at få styr på.

Børnene har ofte svært ved at skabe overblik, fordi de hænger fast i detaljer og har omstrukturingsvanskeligheder. Jo bedre en planlægning er, jo større er muligheden for, at det bliver en succes.

For at samtalestunden ikke kun skal være faglig, er det vigtigt med det sidste punkt, som er en sjov og god oplevelse siden sidst. Her skal både den voksne og barnet fortælle om en oplevelse. Punktet er det sidste, idet det ellers efterfølgende kan være vanskeligt at tale om de mere skolerelaterede emner.

Til sidst skal nævnes, at pædagoger og lærere, som bruger modellen ofte, fortæller, at barnet ikke altid har noget at sige eller kan svare på det, de spørger om. Her er det vigtigt at huske på det, der tidligere er nævnt, at hvis formuleringerne er for åbne, kan barnet ikke vide, hvad der spørges til. Konkretiser derfor altid spørgsmålene og fortæl evt. selv en lille historie, som har et hypotetisk indhold om det, du gerne vil tale med barnet om.

*Lone de Vroom
Distriktpædagog, familierapeut
og supervisor
Børne- og Ungdomspsykiatrisk
Hospital, Risskov
ldv@oncable.dk*

*Dorthe Holm
Børnehaveklasseleder
v/Centerklasserne Højvangskolen,
Horsens Kommune,
Intern og ekstern pædagogisk
vejleder, Horsens Kommune
d.holm@pc.dk*